

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 20.12.2011
COM(2011) 901 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА И ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно прилагането на Директива 2005/71/ЕО относно специфична процедура за прием на граждани от трети страни за целите на провеждане на научноизследователска дейност

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Директива 2005/71/ЕО на Съвета относно специфична процедура за прием на граждани от трети страни за целите на провеждане на научноизследователска дейност (наричана по-нататък „Директивата“)¹, която се отнася до прием за период над три месеца, представлява четвъртият законодателен инструмент в областта на законната миграция, след като Договорът от Амстердам въведе правомощието да се създава законодателство в тази област. Тя бе приета с единодушие от Съвета на 12 октомври 2005 г. след консултация с Европейския парламент. Дания и Обединеното кралство не са обвързани от Директивата.

Общата цел на Директивата е да се намалят препятствията за влизането и пребиваването в ЕС на научни работници, които са граждани на трети страни (наричани по-нататък „научни работници“), и да им се предоставят права на мобилност в рамките на ЕС. С Директивата беше въведен несъществуващ дотогава механизъм в достиженията на правото на ЕС в областта на миграцията. Специално одобрени научноизследователски организации можеха да сключват с научните работници споразумения за прием, въз основа на които за научните работници повече не беше необходимо разрешение за работа в допълнение към разрешението за пребиваване.

В настоящия доклад се прави оценка на прилагането на Директивата². Той се основава на проучване, изготвено за Комисията³, както и на други източници, сред които разяснения по *ad hoc* запитвания от Европейската мрежа за миграцията⁴ и проведени дискусии с държавите-членки. Държавите-членки имаха възможност да разгледат и актуализират фактичката информация, отнасяща се до тях самите.

2. МОНИТОРИНГ И ТРАНСПОНИРАНЕ

Държавите-членки трябваше да транспонират Директивата до 12 октомври 2007 г. (член 17) и да съобщят на Комисията съответната информация. В периода 2007 — 2011 г. Комисията проведе срещи с държавите-членки, за да бъдат обсъдени въпроси относно изпълнението и тълкуването на Директивата.

През 2007 г. Комисията започна процедура за нарушение по силата на член 258 (предишен 226) от Договора за функционирането на Европейския съюз срещу 17 държави-членки за това, че не са приложили Директивата своевременно, или за това, че не са уведомили надлежно Комисията относно приемането на разпоредби в националното законодателство за прилагането на Директивата. Оттогава всички държави-членки постепенно приеха мерки за транспониране, а процедурите за нарушение за случаите на неуведомяване бяха прекратени.

¹ ОВ L 289, 3.11.2005 г., стр. 15.

² В съответствие с изискването по член 16 от Директивата.

³ От Международния център за развитие на миграционната политика (МЦРМП).

⁴ Намиращи се на адрес <http://www.emn.europa.eu> в раздела Ad-hoc queries.

3. СЪОТВЕТСТВИЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ТРАНСПОНИРАНЕ

3.1. Определения (член 2)

В член 2 от Директивата са дадени определения за „научно изследване“, „научноизследователска организация“ и „научен работник“. Докато по-голямата част от държавите-членки са въвели определения за научно изследване и научноизследователска организация, които съответстват на Директивата, по-малко от половината държави-членки са направили същото и за определението за научен работник. С цел да се доизгради Европейското научноизследователско пространство и да се повиши привлекателността на Европа като дестинация за научни изследвания е важно всички държави-членки да тълкуват и прилагат определенията еднакво.

3.2. Приложно поле (член 3)

Директивата се прилага за граждани на трети страни, които кандидатстват за прием на територията на държава-членка с цел да разработват научноизследователски проект. Дванадесет държави-членки са определили приложното поле по същия начин като в Директивата⁵. BE, EE, IE, FR, IT, AT, PT и RO не включват всички елементи от приложното поле, докато в ES, LV, LT, NL и SI не са определени изрични мерки за транспониране. Изглежда, че на практика това на пречи на научните работници, които са граждани на трети страни, да се възползват от разпоредбите на Директивата.

3.3. По-благоприятни разпоредби (член 4)

Някои държави-членки са подписали двустранни и/или многостранни споразумения, с които на гражданите на определени трети страни се предлагат по-благоприятни условия от тези, предвидени в Директивата. Основната цел на тези споразумения е да се определи приложимото право в областта на социалната сигурност и да се осигури преносимост на социалноосигурителните права.

3.4. Научноизследователски организации (членове 5 и 6)

Одобрение на научноизследователските организации (член 5)

В член 5, параграф 1 е въведено изискването научноизследователските организации да бъдат специално одобрени, за да могат да наемат на работа научни работници. Държавите-членки определят конкретната национална процедура за одобрение⁶. Срокът на валидност на одобренията е за не по-малко от пет години и може да бъде съкратен само по изключение (член 5, параграф 2). Тези разпоредби са спазени в повечето държави-членки⁷.

LV, LT и PT разполагат само с обща процедура, т.е. такава, която не е специфична за Директивата, за акредитация на образователните/научноизследователските институции.

⁵ BG, CY, CZ, DE, EL, FI, HU, LU, MT, PL, SE и SK.

⁶ В повечето държави-членки министерствата на образованието или на науката или подчинени на тях институции предоставят одобренията, а министерствата на вътрешните работи вземат участие само в редки случаи.

⁷ BE, BG, CZ, DE, EE, IE (не са транспонирани в законодателството, а под формата на административна процедура), ES, FR, IT, CY, LU, HU, MT, NL, AT, PL, RO, SK, FI и SE.

По принцип тази практика означава по-благоприятни разпоредби, тъй като не е необходимо националните научноизследователски организации да преминават допълнителна процедура за одобрение, за да приемат научни работници в съответствие с Директивата. Други държави-членки (EL, FR и AT) приемат за одобрени всички национални държавни университети и изискват одобрение единствено за други категории организации. В SI няма разпоредби относно срока на валидност на предоставените одобрения и одобряващият орган има право да проучи във всеки един момент дали научноизследователската организация все още отговаря на първоначалните условия. Това не съответства на Директивата.

С член 5, параграфи 3 и 4 се дава право на държавите-членки по тяхно усмотрение да изискват писмена гаранция от научноизследователските организации за това, че ще поемат разноските за всеки незаконен престой и връщане на научен работник, както и потвърждение, че научноизследователската работа е осъществена⁸. DE, CY, LU, MT, AT, PL, RO, SI и SK са използвали тези две възможности. BE, CZ, EL, IT, LT, HU и NL са транспонирали само разпоредбата относно незаконния престой и връщането, а IE и FI са транспонирали само изискването за потвърждение, че работата е била извършена. ES, FR, PT и SE не са транспонирали никоя от тези разпоредби. В BG, EE и LV е използвана общата формулировка от съответните имиграционни закони, като научноизследователските организации се разглеждат като домакини, които са длъжни да заплатят всички разноски в случай на незаконен престой.

Задължението държавите-членки да публикуват и редовно да актуализират списъка на одобрените научноизследователски организации (член 5, параграф 5) бе транспонирано в 19 държави⁹. Макар че в EE, IE, IT, LT и PT няма задължение по закон да се публикува списъкът, на практика той може да бъде намерен на уебсайта на съответния национален одобряващ орган. В някои държави-членки списъкът се публикува само в официални документи, които трудно могат да бъдат открити. „Редовната актуализация“ се тълкува по различни начини, като някои актуализации се правят само веднъж в годината.

Съгласно член 5, параграфи 6 и 7 държавите-членки могат да определят специални условия за отказ за подновяване или за оттегляне на одобрението на научноизследователски организации, както и последствията от това за споразуменията за прием и за разрешенията за пребиваване на научните работници¹⁰. Четиринадесет държави-членки са транспонирали и двете разпоредби¹¹, докато в BE, BG, IE, HU, IT, MT, AT, SI и SE не са предвидени никакви конкретни последствия от отказа за подновяване или от оттеглянето на одобрението на научноизследователските организации. Разпоредбата не е транспонирана от LT и PT.

⁸ В рамките на двумесечен срок от датата на изтичането на споразумението за прием.

⁹ BE, BG, CZ, DE, EL, ES, CY, LV, LU, MT, NL, AT, PL, RO, SI, SK, FI и SE.

¹⁰ По време на извършеното проучване за целите на настоящия доклад не бяха установени случаи на оттегляне.

¹¹ CZ, DE, EE, EL, ES, FR, CY, LV, LU, NL, PL, RO и SK.

3.5. Споразумение за прием между научноизследователска организация и научен работник (член 6)

В споразумението за прием научният работник се задължава да завърши научноизследователския проект, а научноизследователската организация се задължава да приеме научния работник за тази цел (член 6, параграф 1). Държавите-членки са подхождали по различен начин към тази разпоредба, като по-голямата част от тях прилагат само споразумението за прием¹², други изискват трудов договор вместо или в допълнение към споразумението за прием (BE, EE, IE, ES, IT, AT, PL¹³), докато LT и PT изискват единствено трудов договор.

В член 6, параграф 2 е въведено задължението преди подписването на споразумението за прием научноизследователската организация да проверява целта и продължителността на проекта на научния работник и финансовите ресурси за реализацията му, квалификациите на научния работник, дали той разполага с достатъчно месечни средства, без да се обръща към системата за социално подпомагане на държавата-членка, както и здравната му застраховка. В споразумението за прием трябва също така да се определят правните отношения и условията на работа на научния работник. Тази разпоредба е транспонирана правилно от повечето държави-членки¹⁴. В AT няма разпоредби, с които се урежда необходимостта от посочване в споразумението за прием на правните отношения и условията на работа на научните работници, като се има предвид, че в тази държава се използват трудови договори, докато в LT, PT и SI няма разпоредби, с които се урежда прегледът от страна на научноизследователската организация на целта и продължителността на научното изследване, наличието на финансови ресурси и квалификацията на научния работник.

С член 6, параграф 3 се дава право на държавите-членки по тяхно усмотрение да регулират изискването научноизследователските организации да предоставят на научния работник отделно заявление [да се чете: „отделна декларация“] за финансова отговорност за разноските, които ще бъдат покрити с публични средства в случай на незаконен престой и връщане. Десет държави-членки са транспонирали тази незадължителна клауза¹⁵.

В член 6, параграф 4 се предвижда, че споразумението за прием става невалидно, ако научният работник не е приет в страната или правните отношения между научния работник и научноизследователската организация бъдат прекратени. В повечето държави-членки тази разпоредба е спазена¹⁶. В IT невалидността на споразумението за прием е изрично определена като следствие от отказа за предоставяне на разрешение за пребиваване на научния работник. Транспонирането не е пълно в EE и FR, където се урежда по-скоро въпросът за невалидността на разрешенията за пребиваване на

¹² BG, CZ, DE, EL, FR, CY, LV, LU, HU, MT, NL, RO, SI, SK, FI и SE.

¹³ В PL се изисква нещо средно между споразумение за прием и трудов договор под формата на споразумение за прием, сключено между научноизследователската организация и научния работник като трудов договор, договор за възлагане или договор за изпълнение на конкретна задача.

¹⁴ BE, BG, CZ, DE, EE, IE, EL, ES, FR, IT, CY, LV, LU, HU, MT, NL, PL, RO, SK и SE.

¹⁵ CZ, DE, EL, CY, LT, LU, HU, MT, NL и PL.

¹⁶ BE, BG (транспонирана в официалния образец на споразумението за назначаване на длъжност), CZ, IE, EL, ES, CY, LV, LU, HU, MT, NL (прилага се общото трудово законодателство), RO, SI, SK, FI и SE.

научните работници, отколкото за невалидността на техните споразумения за прием. В DE и PL се урежда въпросът за невалидността на споразумението за прием в случай на недопускане на научния работник в страната, без да се урежда въпросът за прекратяването на правните отношения между научния работник и научноизследователските организации. В LT, AT и PT не са предвидени разпоредби за транспониране.

С член 6, параграф 5 научноизследователските организации се задължават незабавно да информират съответните национални органи за случаи, които е вероятно да попречат на осъществяването на споразумението за прием. Тази разпоредба с транспонирана и спазена в по-голямата част от държавите-членки¹⁷. В EE, LV и NL се прилага общото задължение съгласно имиграционните закони за уведомяване на домакина, ако гражданинът на третата страна вече не отговаря на условията, по които е било издадено разрешението. Разпоредбата не е транспонирана от FR, IT¹⁸, LT и PT.

3.6. Прием на научни работници, пребиваване и събиране на семейството (членове 7, 8, 9 и 10)

Условия за прием (член 7)

В член 7 се определят условията за прием на научни работници. В почти всички държави-членки разпоредбата е транспонирана правилно. Те или са въвели специална категория „научен изследовател — гражданин на трета страна“, или разглеждат тази категория лица в рамките на общите имиграционни закони. Като цяло държавите-членки разглеждат научните работници като добросъвестни кандидати и им предлагат по-благоприятни условия в сравнение с другите категории имигранти.

В параграф 2 се допуска възможността държавите-членки да проверяват условията, на които се основава споразумението за прием и при които то е сключено — възможност, от която са се възползвали само BE, BG, EL, CY, LU и NL. Като цяло изглежда, че ако има съмнения относно подаденото от кандидата заявление, повечето имиграционни органи проверяват валидността и условията на споразумението за прием.

С параграф 3 държавите-членки се задължават да приемат на територията си научните работници, след като необходимите проверки са извършени и резултатът от проверката на всички изисквания е положителен. По-голямата част от държавите-членки¹⁹ са транспонирали тази разпоредба по ясен начин. В останалите държави-членки липсата на посочени условия в националното им законодателство относно приемането на научни работници на територията им с цел извършване на научноизследователска дейност по силата на споразумение за прием потенциално може да възпрепятства достъпа на научните работници, тъй като органите могат да решат по свое усмотрение дали да приемат научния работник на територията, и поради това тази ситуация изглежда не е в пълно съответствие с Директивата.

¹⁷ BE, BG, CZ, DE, IE, EL, ES, CY, LU, MT, AT, PL, RO, SI, SK, FI и SE.

¹⁸ На практика обаче научноизследователските организации в IT са задължени да уведомят съответните имиграционни органи, ако изпълнението на споразумението за прием не е възможно.

¹⁹ CZ, DE, EE, IE, EL, ES, FR, CY, LT, LU, HU, MT, PL, RO, FI и SE.

Срок на разрешението за пребиваване (член 8)

С член 8 държавите-членки се задължават да издават разрешение за пребиваване за срок от поне 1 година и да го подновяват, ако условията все още са налице. Ако е планирано научноизследователският проект да продължи по-малко от една година, разрешението се издава за продължителността на проекта. BG, DE, CY, LT, LU, MT, PL, FI и SE са транспонирали Директивата буквално. В CZ, EE, AT, PT и SK разрешението за пребиваване се издава за срок до две години, в EL и IT — за продължителността на научноизследователския проект, което е така и в BE, ES, LV, HU, NL и RO (за максимален срок от пет години в ES и HU). Във FR подновяването е за срок от една година и е ограничено до максимум четири години, а в SI — за продължителността на споразумението за прием, но за не повече от една година. В IE продължителността не е посочена.

Членове на семейството (член 9)

С член 9 се улеснява събирането на семейството чрез издаването на разрешения за пребиваване на членовете на семейството на научните работници със същата продължителност, както и за самите научни работници, при по-благоприятни условия в сравнение с тези по директивата за събиране на семейството²⁰. Държавите-членки не могат да налагат изискването за минимален срок на пребиваване на научния работник в съответната държава-членка, преди членовете на семейството му да могат да се присъединят към него, като така допускат незабавното събиране на семейството и също така дават възможност на научните работници да приемат краткосрочни проекти и/или да бъдат мобилни.

В повечето държави-членки няма изискване в закона, според което събирането на семейството да зависи от минимален срок на пребиваване на научния работник. ES, CY и SI са използвали същата формулировка като в Директивата, докато останалите държави са транспонирали тази разпоредба, като не са включили изискването за минимален срок на пребиваване в списъка с изискванията за събиране на семейството.

Почти всички държави-членки²¹ са определили същия срок на валидност на разрешенията за пребиваване на членовете на семейството, както е и за научния работник. Повечето държави предоставят разрешение за пребиваване с право на работа. В LU не е уреден въпросът за продължителността на разрешението за пребиваване на членовете на семейството на научния работник, въпреки че на практика изглежда, че на член от семейството се издава разрешително със същия срок като този на научния работник. Във FI събирането на семейството е възможно само когато кандидатът за събиране на семейството (научният работник) е получил разрешение за продължително или постоянно пребиваване²².

²⁰ Съгласно Директива 2003/86/ЕО на Съвета от 22 септември 2003 г. относно правото на събиране на семейството държавите-членки могат да изискват от кандидата за събиране на семейството да е пребивавал законно на територията им за срок от не повече от две години, преди членовете на семейството му да се присъединят към него.

²¹ BE, BG, CZ, DE, EE, IE, EL, ES, FR, IT, CY, LV, LT, HU, MT, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK и SE.

²² Тъй като по време на проучването за целите на настоящия доклад във FI нямаше научни работници — граждани на трети страни, които да извършват научноизследователски дейности

Оттегляне или неподновяване на разрешение за пребиваване (член 10)

Съгласно член 10 се допуска държавите-членки да оттеглят или да откажат да подновят разрешението за пребиваване, издадено на научен работник, и да определят конкретните условия, при които може да бъде оттеглено разрешение или да бъде отказано подновяване, сред които са и придобиване на разрешението с измамни средства, причини, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве. Всички държави-членки са уредили тези условия в своите национални законодателства²³.

3.7. Права на научните работници (членове 11, 12 и 13)

Преподавателска дейност (член 11)

С член 11 на научните работници се дава правото да преподават в съответствие с националното законодателство, макар че държавите-членки могат да зададат максимален брой часове или дни за преподаване. В повечето държави-членки Директивата е транспонирана правилно в националните разпоредби²⁴.

В някои държави-членки (BE, EE, IE, LU, FI и SE) няма ясни разпоредби, с които да се урежда правото на преподаване; въпреки това може да се допусне, че преподаването е разрешено, тъй като научните работници по смисъла на Директивата са освободени от изискването за разрешение за работа. В IT преподавателската дейност е разрешена единствено ако е във връзка с научноизследователския проект, посочен в споразумението за прием. В LV преподаването е разрешено, ако е изрично упоменато в споразумението за прием.

Равнопоставено отношение (член 12)

Приетите съгласно Директивата научни работници имат правото на равнопоставено отношение с гражданите на съответната държава-членка в редица области: признаване на дипломи и професионални квалификации, работни условия, социалноосигурителни права, данъчни преференции и достъп до стоки и услуги. EL, CY, MT, PT и RO са използвали формулировката от Директивата. Редица държави²⁵ са си послужили с общите антидискриминационни закони, които забраняват дискриминацията, основана на пол, раса или етнически произход. В SI се прилага съчетание от специални разпоредби за равнопоставено отношение, отнасящи се конкретно до научните работници — граждани на трети страни, и общия закон за борба с дискриминацията. Не е съвсем ясно дали прилагането на обща забрана за дискриминация отговаря напълно на изискванията за равнопоставено отношение по Директивата.

по силата на споразумения за прием, не бе възможно да се събере информация относно функционирането на финладските процедури в областта на събирането на семейството.

²³ Не е открит случай, в който да е било оттеглено разрешението за пребиваване на научен работник. Случаи на неподновяване обаче бяха открити, например 3 % от всички молби в BE и 22 % от всички молби в NL.

²⁴ BG, CZ, DE, EL, ES, FR, LT, MT, NL, AT, PL и PT; с ограничения на срока в CY, HU, RO, SI и SK.

²⁵ BG, CZ, DE, EE, IE, ES, FR, IT, LV, LT, LU, HU, NL, PL, SK, FI и SE.

При транспонирането в ВЕ не са обхванати всички аспекти на равнопоставеното отношение²⁶. Разпоредбите, отнасящи се до равнопоставеното отношение, не са транспонирани в АТ.

На практика, поне що се до отнася до резултатите от направеното за тях проучване, приетите съгласно Директивата научни работници изглежда не са подложени на дискриминация и не се сблъскват с препятствия.

Мобилност между държавите-членки (член 13)

На приетите съгласно Директивата научни работници се разрешава да извършват част от своите научни изследвания в друга държава-членка. Ако научният работник остане на територията на друга държава-членка за срок до три месеца, научното изследване може да се извърши въз основа на споразумението за прием, сключено в първата държава-членка²⁷. Ако научният работник остане във втората държава-членка за срок, по-дълъг от три месеца, тя има право да изиска подписването на ново споразумение за прием за извършване на научноизследователската дейност на нейната територия. Когато като условие за осъществяването на такава мобилност съответното законодателство предвижда изискването за виза или разрешение за пребиваване, визата или разрешението се издава в кратък срок.

Мобилността на научните работници е въведена в националното законодателство на 17 държави-членки²⁸. В националното законодателство на останалите държави-членки не е посочено изрично, че научни работници, които са получили разрешение в друга държава-членка, могат да работят и на тяхна територия без допълнително разрешение за работа. Това може да доведе до правна несигурност, която ще възпрепятства правото на мобилност в рамките на ЕС, а оттам и до неспазване на Директивата.

3.8. Процедура и прозрачност (членове 14 и 15)

Заявления за кандидатстване за прием (член 14)

С член 14 държавите-членки се задължават да определят дали заявленията за разрешения за пребиваване да се изготвят от научния работник или от съответната научноизследователска организация (параграф 1). Този член още гласи (параграф 2), че заявленията се обработват и разглеждат, докато научният работник пребивава извън територията на държавата-членка, в която желае да бъде приет, но въпреки това (параграф 3) държавите-членки приемат [да се чете: „могат да приемат“] заявления, подадени на тяхна територия. В параграф 4 се въвежда изискването държавите-членки да предоставят на кандидатите, които отговарят на условията, всички улеснения за получаване на необходимите визи.

²⁶ Изискването за признаване на квалификациите не е транспонирано.

²⁷ Предвидени са единствено условията той да има достатъчно финансови средства в другата държава-членка и да не бъде считан за заплаха за обществения ред, сигурност или здраве в другата държава-членка.

²⁸ BG (проект на законодателен акт), CZ, DE, EL, ES, FR, IT, CY, LT, LU, HU, MT, PL, RO, SI, SK и FI.

В повечето държави се изисква от научните работници сами да подадат заявленията,²⁹ с изключение на ES, където научноизследователската организация прави това. В IT, CY, LT и SI са възможни и двата варианта.

В BG, EE, ES, CY, LU, SI, FI и SE първоначалните заявления за прием се обработват и разглеждат, докато кандидатът все още пребивава извън територията на съответната държава-членка. В DE, IE, EL, FR, IT и PT заявленията се разглеждат, когато научният работник е на територията на съответната държава-членка. В BE, CZ, LV, LT, HU³⁰, MT, NL, AT, PL, RO³¹, SK и FI са възможни и двата варианта.

Докато в редица държави-членки³² са въведени улеснения за получаване на необходимата виза, в други това не е направено.

Процедурни гаранции (член 15)

От държавите-членки се изисква да вземат решение относно приема на научния работник във възможно най-кратки срокове и, когато това е целесъобразно, да предвиждат ускорени процедури (параграф 1). В повечето държави³³ транспонираните разпоредби съответстват напълно на Директивата, като в някои страни е използвана същата формулировка като при нея, а в други изрично са посочени определени срокове (например седем работни дни в BG или срок от две седмици в NL). В DE, IE, LT, LU и PL не са предвидени специални улеснения или ускорени процедури³⁴.

Параграф 2 гласи, че разглеждането на кандидатурата може да се отложи временно, ако предоставената информация е незадоволителна [да се чете: „недостатъчна“], и въвежда задължението компетентните органи да информират кандидата за допълнителната информация, от която се нуждаят. В CZ, DE, EL, CY, LU, HU, MT, AT, SI, SK и SE тази разпоредба е включена изрично.

Когато е взето решение за отхвърляне на кандидатура [да се чете: „заявление“] за разрешение за пребиваване, съответният научен работник се уведомява за това решение, както и за възможните правни средства за защита и сроковете, в които тя трябва да се осъществи (параграф 3). В повечето държави-членки процедурите са транспонирани правилно³⁵.

Когато заявление за разрешение за пребиваване бъде отхвърлено или разрешение за пребиваване бъде оттеглено, съответният научен работник има правото да обжалва тези решения пред органите на съответната държава-членка (параграф 4). До момента не е открита съдебна практика, отнасяща се до прилагането на този член.

²⁹ BE, BG, CZ, DE, EE, IE, EL, FR, LV, LU, HU, MT, NL, AT, PL, PT, RO, SK, FI и SE.

³⁰ Заявленията могат да бъдат подадени на територията на страната само при специални обстоятелства.

³¹ Заявленията могат да бъдат подадени на територията на страната само от определени категории научни работници.

³² BE, BG, CZ, DE, EE, IE, ES, FR, IT, CY, LT, HU, MT, AT, SI и SE.

³³ BE, BG, CZ, EE, EL, ES, FR, IT, CY, LV, HU, MT, NL, PT, RO, SI, SK и FI.

³⁴ Някои от националните органи твърдят, че ако имиграционните процедури по общия ред са ефективни и резултатни, не се налага въвеждането на ускорена процедура специално за научните работници.

³⁵ BE, CZ, DE, EE, EL, FR, IT, CY, LV, LT, LU, HU, MT, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK и SE.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ДЕЙСТВИЯ, КОИТО ТРЯБВА ДА СЕ ПРЕДПРИЕМАТ

От правния анализ е видно, че държавите-членки са транспонирали повечето ключови елементи на Директивата, независимо дали става въпрос за одобрението на научноизследователските организации, споразуменията за прием или процедурите за подаване на заявления. При все това е ясна необходимостта от подобрения — чрез по-добро транспониране, евентуално внасяне на изменения в Директивата и предоставяне на по-добри насоки и информация.

Засилването на глобалния подход към миграцията и мобилността (ГПММ)³⁶ създава подходящия контекст за по-строго прилагане на Директивата. Рамките за партньорство по ГПММ, и по-специално партньорствата за мобилност, ще създадат възможности за привличането на научни работници от ключови региони на страни партньори, като например южния и източния съседен на ЕС регион³⁷. За необходимостта от подобряване и утвърждаване на Директивата свидетелства също и малкият брой научни работници, приети съгласно Директивата (6 945 души през 2010 г., като много от тях са от Индия, Китай, Съединените щати, Руската федерация и Япония³⁸). Тези данни се разминават драстично с предстоящите предизвикателства: за да се постигне целта, заложена в стратегията „Европа 2020“, за увеличаване на инвестициите в НИРД до 3 % от БВП, ще бъдат необходими още един милион научни работници³⁹. Съветът призовава да бъдат привлечени и насърчени да останат в европейското научноизследователско пространство повече таланти хора⁴⁰.

Трябва да се обърне внимание и на целта, заложена в „Стратегията за равенство между жените и мъжете 2010—2015 г.“⁴¹, тъй като сред научните работници все още има голям дисбаланс в броя на жените и мъжете.

Подобренията могат да се постигнат по няколко начина. От първостепенно значение е държавите-членки да прилагат Директивата ефективно, по-специално като предоставят ясни и недвусмислени определения за правата на научните работници, като въведат гаранции за тяхното спазване в случай на оттегляне на одобрението на научноизследователската организация и като направят ясно разграничение между разрешенията за научните работници и другите видове разрешения. Основните определения като „научен работник“ и „научноизследователска организация“ трябва да се разбират по еднакъв начин във всички държави-членки, обвързани с Директивата. Изводите в настоящия доклад също така насочват към редица области, в които може да е необходимо да се въведат изменения на Директивата. Сред тях са въвеждането на ясни определения относно правната стойност и формат на споразуменията за прием, установяването на по-уеднаквен начин на актуализиране и публикуване на списъка с

³⁶ COM(2011) 743 окончателен.

³⁷ COM(2011) 248 окончателен.

³⁸ Данни на Евростат, обобщени за целия ЕС въз основа на държавите-членки, за които има налична информация.

³⁹ Водеща инициатива на стратегията „Европа 2020“ Съюз за иновации. COM(2010) 546 окончателен.

⁴⁰ Заключение на Съвета относно водещата инициатива „Съюз за иновации“ на стратегията „Европа 2020“, 3049-то заседание на Съвета по конкурентоспособност, Брюксел, 26 ноември 2010 г.

⁴¹ COM(2010) 491, SEC(2010) 1079 и SEC(2010) 1080.

научноизследователските организации, както може би и определянето на срокове за вземане на решение по кандидатурите.

Предоставянето на информация и повишаването на осведомеността относно възможностите, които предлага Директивата, са важни аспекти и Комисията дава своя принос в това отношение, основно чрез портала EURAXESS и мрежата от центрове EURAXESS за предоставяне на услуги, както и чрез портала на ЕС за имиграцията. Наред с това ще бъдат използвани партньорствата за мобилност и другите инструменти за сътрудничество и рамки за партньорство по ГПММ, за да се подобри още повече предоставянето на информация и повишаването на осведомеността сред приоритетните страни партньори.